

Vastaus Antero Eerolan ja 8 muun valtuutetun aloitteeseen ohjelma lähikoulujen puolesta yhdessä työntekijäjärjestöjen, vanhempien ja oppilaiden kanssa

VD/1434/00.02.00.03/2023

KK/PH/NK/PA/KP/JT

Antero Eerola ja 8 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Suomessa, etenkin pääkaupunkiseudulla on viime aikoina käyty keskustelua lähikoulujen asemasta ja koulushoppailusta. Ilmiö tarkoittaa sitä, että vanhemmat haluavat viedä lapsensa muuhun kuin lähikouluun. Taustalla on usein pelko esimerkiksi lähikoulun heikosta tasosta, rauhattomuudesta ja huonoista oppimistuloksista. Ilmiö on tunnistettu myös Vantaalla. Aina sen taustalla olevat mielikuvat eivät perustu täysin todellisuuteen.

Keskustelun ikävimpiin puoliin kuuluu suomea toisena kielenään opiskelevien, niin sanottujen S2-lasten leimaaminen ja syyttäminen koulujen ongelmista. Lasten syyllistäminen ei kuitenkaan ratkaise ongelmia. Vastuu on poliittisilla päättäjillä, joiden on turvattava kouluille riittävät resurssit ja näin kasvatus- ja opetusalan ammattilaisille kunnolliset edellytykset tehdä työtään.

Varoittava esimerkki on Ruotsi, jossa kouluvalinta vapautettiin täysin jo 1990-luvun alussa. Se on johtanut lähikouluperiaatteen romuttamiseen sekä valtaisaan koulujen eriytymiseen ja oppilaiden eriarvoistumiseen. Tämä kehitys on estettävä Suomessa.

Opettajajärjestöjen mukaan Vantaan perusopetuksessa on kuitenkin isoja haasteita, jotka ovat taustalla myös koulujen eriytymisessä. Vaativa ja raskas työkuorma johtavat opettajien väsymiseen eikä työnantaja usein tunnista näitä vaikeuksia.

Riskinä on, että oppilaiden yhdenvertainen mahdollisuus jatkaa opintojaan ei täysin toteudu. Tämä näkyy siinä, että toisen asteen opiskelijoiden akateemisissa perustaidoissa on paikoin jo isoja ongelmia. Opiskelutaitoihin liittyviä ongelmia on erityisesti ammatillisessa koulutuksessa.

Yksi keskeisistä ongelmista on oppilaiden kielitaidon puute. Siksi juuri siihen pitäisi panostaa voimakkaammin kuin mihinkään muuhun. Nykyistä runsaampi matematiikan ja äidinkielen opetus lisääisivät kaikkien lasten akateemisia valmiuksia.

Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaa käynnistää ohjelman, jolla lähikoulujen asemaa voidaan vahvistaa. Tavoitteena on yhdessä kaupungin henkilöstöjärjestöjen, vanhempien ja oppilaiden kanssa koota ohjelma, jolla kartoitetaan koulujen eriytyminen syitä, taustoja ja seurauksia sekä kootaan toimenpiteitä koulujen eriytyksen estämiseksi. Tarkoituksena on näin vähentää tarvetta koulushoppailuun.”

Kaupunginvaltuusto 27.2.2023 § 19

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vantaalla on tehty pitkäjänteisestä työtä lähikouluperiaatteen edistämiseksi ja lähikoulujen tasalaatuisuuden turvaamiseksi. Vantaalla on neljä oppilaaksiottoaluetta, joita kutakin johtaa aluepäällikkö. Oppilaaksiottoalueella on useita kouluja ja aluepäällikkö määrittelee jokaiselle koulutulokkaalle ja kuntaan muuttavalle oppilaalle lähikoulun.

Lähikouluperiaatetta on vahvistettu alueellisella johtamismallilla, jossa aluepäälliköiden alaisuudessa työskentelevät alueen rehtorit ja aluekoordinaattorit. Vuonna 2020 alueellista mallia vahvistettiin yhdellä uudella aluepäälliköllä (länsi=> Kivistö-Aviapolis). Aluekoordinaattorit ohjaavat ja konsultoivat kouluja oppimisen tukeen, valmistavaan opetukseen ja monikielisiin oppilaisiin liittyvissä asioissa.

Painotettu opetus, kaksikielinen opetus ja A1-kieli ovat Suomen suurissa kaupungeissa kouluvalintaan vaikuttavia tekijöitä (ns. "koulushoppailun" kannustimia). Näitä kannustimia on rajattu Vantaan perusopetuksessa systemaattisesti.

Koulutuksellista tasa-arvoa vahvistavaa työtä on tehty kouluissa pitkään. Koulutuksellista tasa-arvorahoitusta on jaettu kouluille ns. kota-indeksiin* pohjalta (*vieraskielisten, työttömien, vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden osuus alueella). Kota-rahoituksella kouluille on palkattu resurssiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja lisätty jakotunteja. Monissa kouluissa opettajan, oppilaan ja huoltajan tukena on moniammatillisia työntekijöitä oppilashuoltohenkilöstön lisäksi esim. monikielinen ohjaaja, koulunuorisotyöntekijä. Vaativan erityisen tuen opettajilla ja valmistavan opetuksen opettajilla on mahdollisuus työnohjaukseen. Kouluissa, joissa vieraskielisten oppilaiden määrä on yli 40 % maksetaan opettajille kannustinlisää.

Vuodesta 2022 alkaen Vantaalla on ollut käynnissä Yhteinen koulu -hanke, jossa kehitetään toimialarajat ylittävä toimintamalli koulusegregaation vähentämiseksi. Hanketta koordinoidaan kasvatuksen ja oppimisen toimialalla, mutta hanke tekee tiivistä yhteistyötä kaupunkiympäristön sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialojen kanssa. Hankkeelle on saatu jatkorahoitusta vuoden 2025 loppuun saakka. Hanketta rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö ja vastaavia hankkeita on käynnissä myös muissa suurissa kaupungeissa. Ministeriön koordinaation kautta Vantaan hanke on osa kansallista koulusegregaation vähentämisen hankeverkostoa.

Yhteinen koulu -hankkeessa on kuultu laajasti kaupungin eri toimialojen edustajia sekä kolmannen sektorin toimijoita. Hankkeessa on selvitetty koulujen eriytymisen tilaa ja eriytymisen syitä Vantaalla. Hankkeessa kehitetään kasvatuksen ja oppimisen toimialan eriytymiskehityksen tietopohjaa ja seurantaa ja tätä tietopohjaa on tarkoitus käyttää paitsi ennakoimaan eriytymiskehitystä, myös kohdentamaan resursseja entistä tarkemmin. Hankkeessa myös tarkastellaan kasvatuksen ja oppimisen toimialan prosesseja (mm. oppilaaksiotto, painotettu opetus, palveluverkko, osallisuus) segregaatiónäkökulmasta.

Syksystä 2023 alkaen vantaalaiset ensimmäisen luokan oppilaat saavat yhden lisäviikkotunnin suomen kielen opetusta. Toisen luokan oppilaat saavat tunnin lisää matematiikan opetusta. Tuntilisäyksen ansiosta oppilailla on enemmän aikaa nykyisen opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen. Oppilaita tukemaan palkataan myös lisää erityisopettajia. Vantaalla käynnistetään erityisopettajakoulutus, jotta päteviä erityisopettajien määrää saadaan kasvatettua kouluissa. Ensi lukuvuonna työnsä aloittavat kouluvalmentajat ja kouluissa käynnistetään mentorointi uusille opettajille.

Kaupunginhallitus 9.10.2023 § 27

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vs. apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Antero Eerolalle ja 8 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Allekirjoitettu Antero Eerolan ja 8 muun valtuutetun aloite ohjelma lähikoulujen puolesta yhdessä työntekijäjärjestöjen, vanhempien ja oppilaiden kanssa

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Opetustoimen suunnittelija Pia Hakkari, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi